

**Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за
културното наследство**

[линк към консултацията](#)

Информация

Откриване / Приключване: 28.11.2023 г. - 28.12.2023 г. Неактивна

Номер на консултация: #8431-K

Област на политика: Архив - Култура

Тип консултация: Закон

Вносител: Министерство на културата

Тип носител: Национално

Целта на предлагания законопроект е постигане на по-съвременна, ефективна и адекватна регулация на режимите и дейностите, свързани с опазването на недвижимото културно наследство. Действащият Закон за културното наследство (ЗКН) не успя да предостави необходимата закрила на голям брой културни ценности и това дава ясен сигнал, че държавата следва да преосмисли своята политика за съхраняване на тази ключова част от националната ни сигурност и идентичност.

Със законопроекта се предлага закриване на общинските звена в регионите за планиране от ниво 2, определени в Закона за регионалното развитие, които още от момента на създаването си по закон или не бяха ефективно конституирани или се оказаха неспособни да осъществяват вменените им правомощия. Функциите на общинските звена ще бъдат прехвърлени в регионалните структури на Националния институт за недвижимо културно наследство (НИНКН).

Предвижда се и разширяване на функциите на НИНКН, а именно добавяне на дейностите по мониторинг на състоянието на недвижимите културни ценности чрез системни наблюдения, както и участие в процедурите по раздел II от глава V на ЗКН - изследване на обекти, които могат да бъдат определени и декларирани като недвижими културни ценности, както и подготовка на откази за деклариране.

Въвежда се нова категоризация на недвижимите културни ценности /НКЦ/ според тяхната културна и научна стойност и обществената им значимост. Категорията „местно значение“ се разделя на две категории, като се предлага въвеждане на нова

категория - „регионално значение“. Новата категоризация има отношение и към предложените промени, свързани с допустимостта на намесите в НКЦ.

Регламентира се по нов начин процедурата по идентифициране на недвижимите културни ценности. С цел предотвратяване на възможности за увреждане или унищожаване на даден обект в периода от стартиране на неговото изучаване до декларирането му като НКЦ, със заповедта на министъра на културата за започване на проучването се установява режим на превантивна защита, който действа от връчването на заповедта до приключване на процедурата по предварителна оценка, но за не повече от шест месеца.

Ускорява се процедурата, свързана с декларирането на обекти, които могат да бъдат определени като недвижими културни ценности, както и отказите за деклариране. Предвижда се ограничаване на кръга от правомощия на Специализирания експертен съвет за опазване на недвижимото културно наследство (СЕСОНКЦ). По сега действащата процедура, над 18 000 обекта би трябвало да бъдат разгледани от СЕСОНКЦ, за да получат окончателен статут на НКЦ.

Усъвършенства се правната уредба на процедурите по предпазване на НКЦ от повреди, нерегламентирани намеси и разрушаване.

С новосъздадените текстове на членове 82а, 82б и 82в се отговаря на изискването на Комитета за световно наследство, че оценките на въздействие върху изключителната световна стойност на обектите на културното наследство, вписани в Списъка на световното наследство, следва да се извършват в съответствие с Ръководството на ИКОМОС за оценки на въздействието върху наследството за забележителни места, представляващи световно културно наследство. Необходимостта от оценка на въздействието на планове и проекти върху изключителната световна стойност на вписаните в Списъка на световното културното наследство обекти е изискване по Конвенцията за опазване на световното културно и природно наследство.

Една от най-важните промени в ЗКН цели да оптимизира и усъвършенства съгласувателните процедури по закона. Това е процедурата по член 84 от ЗКН за съгласуването на инвестиционните проекти и искания за намеси в защитени територии за опазване на културното наследство. Съкращават се наполовина съществуващите срокове за съгласуване по ЗКН – от четири на два месеца. Оптимизират се дейностите и се опростява процедурата по съгласуване като се преминава от „двустепенно“ съгласуване /НИНКН и Министерство на културата/ на „едностепенно“ от специализирана дирекция в Министерство на културата. Намалява се обхвата на съгласувателните дейности и намеси в защитени територии за опазване на културното наследство, за които се изисква становище на СЕСОНКЦ.

Установява се режим на временна превантивна защита, който се прилага, когато за недвижима културна ценност не са определени предписания и/или режими на опазване, до тяхното определяне.

Отговорна институция

Отговорна институция

Министерство на културата

Адрес: София, София 1000, бул. Александър Стамболийски 17

Електронна поща: delovodstvo@mc.government.bg

Документи

Пакет основни документи:

[Доклад ЗИД на Закона за културното наследство - вер. 1.0 | 28.11.2023](#)

[Проект на закон за изменение и допълнение на Закона за културното наследство - вер. 1.0 | 28.11.2023](#)

[Мотиви към Закона за изменение и допълнение на Закона за културното наследство - вер. 1.0 | 28.11.2023](#)

[ЧПОВ на Закона за изменение и допълнение на Закона за културното наследство - вер. 1.0 | 28.11.2023](#)

[Становище на Модернизация на администрацията - вер. 1.0 | 28.11.2023](#)

[Становище на СО по ЗИД ЗКН - вер. 1.0 | 28.12.2023](#)

[Справка за отразяване на предложенията и становищата - вер. 1.0 | 12.03.2024](#)

Консултационен документ:

Справка становища:

Коментари

[Коментари \(pdf\)](#)

[Коментари \(csv\)](#)

Автор: Александър Младенов (27.12.2023 11:18)

Към чл. 84

Предложение: да се дефинира процеса на съгласъване като базиран на експертна оценка;

Съгласуването по реда на чл. 84 би следвало да се базира на експертна оценка на внесената проектна документация, характера на територията и обекта. Режима за опазване рядко може да влезе в достатъчно детайл, така че да покрие всички възможни проектни намерения.

Автор: Александър Младенов (27.12.2023 11:05)

по отношение на чл. 84, (7) и дефиницията на текущ ремонт

Предложение за допълнителна точка към **§ 4 от** Допълнителните разпоредби:

Нова д) не се привнасят елементи и материали, различни от автентичните такива;

С чл. 84, (7) се предлага дейности по текущ ремонт на сгради със статут на НКЦ да не се съгласуват. При дадената в момента в закона дефиниция за текущ ремонт това създава слабости и е необходимо допълването на дефиницията на "текущ ремонт" според ЗКН.

Автор: Александър Младенов (27.12.2023 10:57)

Предложение за процедура за строителен надзор

С оглед повишаване на качеството на изпълнение на КРР е необходимо установяването на механизъм за навременен строителен контрол за обекти, съгласувани по реда на чл. 84; Строителния надзор следва да е задължителен, като трябва да се обърне особено внимание на обектите с категория "национално значение". Лицето, упражняващо строителния надзор следва да е вписано в регистъра по чл. 165. В процеса следва да участват експерти на ГД "ИОКН", като в правомощията им трябва да е разписано, че освен за спазване на съгласуваната проектна документация следва да следят за качеството на изпълнение и качеството на вложените материали.

Автор: Александър Младенов (27.12.2023 10:49)

Към Чл. 165

Предлага се нова алинея към чл. 165: (4) Министъра на културата приема наредба за реда на функциониране на регистъра по (1);

В действащата дефиниция за чл. 165 са пропуснати редица недостатъци и недоуточнени моменти, които са предпоставка за сериозни злоупотреби и понижен стандарт на работа в сферата на НКН. В момента не съществува процедура за отписване на лица от публичния регистър, в следствие на установени закононарушения, липса на професионална етика и компетентност. Необходимо е и дефинирането на ясна система от рангове за фирми, занимаващи се с КРР по НКЦ,

разделени според правото си да работят над определена категория обекти, така че да се гарантира качество на изпълнението; Необходимо е да се дефинира метод за качване и слизане в ранг, вероятно обвързан с процедурите за контрол на строителството, както и приемателните комисии.

Автор: Александър Младенов (27.12.2023 10:47)

Към чл. 83 и чл. 84

Предлага се следния нов текст:

Към чл. 83 Нова (7) Проект за изменение по време на строителство на съгласуван по реда на чл. 84 проект;

Към чл. 84 Нова (15) При необходимост от извършване на промени в процеса на реализиране на съгласувания по реда на чл. 84 проект да се вкодира проект за изменение, който следва да се съгласува във срок от две седмици;

Съгласуването или отказа от съгласуване на ексекутивна документация след наложили се изменения на проект, съгласуван по реда на чл. 84 върху обект на НКН не е ефективна мярка за предотвратяване на понякога непоправими и напълно неприемливи намеси. Необходима е олекотена процедура, която да позволи бързо и ефикасно да се вземат решения в процеса на реставрация.

Автор: Александър Младенов (27.12.2023 10:42)

Предложение към чл. 79 (3)

Предложение за допълване на текста на алинея 3

За опазването на единични недвижими културни ценности, разположени в териториалния обхват на групова недвижима културна ценност, не се определят охранителни зони, **с изключение на попадащи в обхвата на обособени територии с различна научна и културна област.** а се прилагат предписанията за опазване на груповата недвижима културна ценност.

В многопластови градове като например София и Пловдив имаме археологически ГНКЦ, които обхващат голяма територия и имат предписания свързани единствено и само с археологическо наблюдение и разкопки. Обособяването на въпросните ГНКЦ се случва с междуведомствена комисия, чиято задача не е да дава предписания за съхраняване на архитектурни и други НКЦ в територията. С оглед по-добрата защита на индивидуални обекти при тези условия е необходимо да се даде възможност за определяне на охранителна зона, след достатъчна мотивация.

Автор: Александър Младенов (27.12.2023 10:35)

Към чл 62 (1)

Предложение за допълване:

За обекти с висока предварителна категория (местно, регионално и национално значение) предложението да се разглежда по реда на чл. 64, ал. 3.

Свалянето на висока категория обекти от регистъра на НКЦ не би следвало да се случва без публично преставени аргументи.

Автор: Александър Младенов (27.12.2023 10:31)

Към чл. 50

Относно заложената в чл. 50 точка 6 категория "документално значение" - запазва проблемите на термина "за сведение" - тоест създава тълкование сред широката общественост, че обекта е възможно да се документира и премахне.

Автор: Александър Младенов (27.12.2023 10:28)

Предложение към чл. 56а

В предложените нови текстове към чл. 58 (1) и (2) е заложен максималния срок за завършване на процедурата по деклариране - 6 месеца за изготвянето на предварителна оценка от НИНКН и 1 месец за издаване на заповедта от Министъра на културата. Това противоречи на зададения в чл. 56а (4) срок за превантивна защита - максимално 6 месеца. Предлагам да отпадне текста "но не повече от шест месеца" в чл. 56а.

Написан по този начин той дава възможност за недобросъвестно изпълнение на задълженията и забавяне от някоя от страните. Остава неизяснен въпроса какво се случва при надхвърляне на сроковете по чл. 58.

Автор: Павел Деспотов (27.12.2023 07:40)

Предложение

След като стана въпрос за заместник-ръководителите предлагам в закона да се заложи програма за стаж, който да осигури необходимите години изисквани от Закона за културното наследство и хората, които са завършили археология магистри да могат да придобият необходимия стаж.

История

Начало на обществената консултация - 28.11.2023

Приключване на консултацията - 28.12.2023

Справка за получените предложения - 12.03.2024

[Справка за отразяване на предложенията и становищата](#)

Окончателен акт на Министерския съвет
